

Aktivitet og prosjekt i 2017

NYTTÅR 2017/2018. Orientering om prosjekt og aktivitetar me arbeider med.

Regionrådet 2015-2019

Hardangerrådet iks er eit interkommunalt selskap for kommunane/herada Eidfjord, Granvin, Jondal, Odda, Kvam, Ullensvang og Ulvik. Hovudoppgåva er å styrkja regionen gjennom større grad av forpliktande samarbeid. Samarbeidet skal leggja til grunn deltaking frå likeverdige partar og skal vera eit supplement og ei støtte til kommunane si eiga verksemd.

Hardangerrådet IKS sine organ er representantskapet, styret, dagleg leiar og klagenemnd.

Regionrådet i Hardanger, Rådmannsforum og Hardingtinget er politiske og administrative einingar som Hardangerrådet IKS har utøvande sekretærfunksjon for. Andre kommunale samarbeidsorgan er Hardanger Ungdomsråd, Hardanger Kulturråd, Team Hardanger, Kompetanseregionen Hardanger/Voss.

Regionrådet og Hardingtinget var i 2017 leia av rådsordførar Jon Larsgard. I 2018 overtek Hans Petter Thorbjørnsen om rådsordførar og Jostein Ljones vert rådsvaraordførar. Styreleiar i Hardangerrådet iks er Toralv Mikkelsen. Leiar i rådmannsforum 2017 var Siv Helle Prestegard/ Reidar Isdal. I 2018 overtek Thore Hopperstad dette leiarvervet .

Kommunestruktur i Hardanger

Resultatet av herads- og kommunestyrevedtaka er at det frå 01.01.2020 vert slik kommuneinndeling i Hardanger:

Kvam herad	Som idag
Ullensvang kommune	Samanslåing av Jondal kommune, Odda kommune og Ullensvang herad.
Eidfjord kommune	Som idag
Ulvik herad	Som idag
Granvin herad	Samanslåing med Voss kommune til Voss herad

Fylkesmannen har i si innstilling til Statsråden ikkje lagt opp til tvangssamanslåing utover det kommunane sjølve har gjort vedtak om. Konsekvensar av den nye kommunestrukturen vil verta tema for drøftingar i Hardangerrådet i tida som kjem. Endra selskapsavtale og «Nye» Voss kommune si tilknytning til Hardangerrådet vert her sentrale spørsmål.

Aktivitet og prosjekt i 2017

Interkommunalt tenestesamarbeid i Hardanger.

Rådmannsforum i Hardangerrådet arbeider med framtidige utfordringar for dei kommunale tenestene i ei tid med aukande krav til kompetanse og tenestekvalitet. Med særleg fokus på interkommunale samarbeidsområde. I interkommunalt frivillig samarbeid kan ein få betre profesjonelle tenester til innbyggjarane og regional attraktivitet. Alle kommunane i Hardanger arbeider interkommunalt i ulik grad og på ulike område, frå interkommunale selskap til vertskommuneordningar. Fleire av ordningane er i samarbeid med Voss kommune.

Oppretta område er Barnevern, Brannvern, IKT, Økonomisystem, Innkjøp, Skjenkekонтroll, Tilsynsordning skule-barnehage, Vassområde, Miljøfyrtyrnordning og Frisklivssentral. I Samhandlingsreforma i Hardanger er det oppretta mellom anna Legevaktordningar og ØH-senger.

Team Hardanger

Næringsutvikling, tiltaksarbeid og etablerarteneste har gjennom åra hatt varierande fokus og organisering i Hardanger. Siste 15 åra har Hardangerrådet hatt ansvaret for dette som eit viktig arbeidsfelt. Det kommunale næringsarbeidet er ulikt organisert i Hardanger. Team Hardanger er eit nettverk av Hardanger sine kommunale og regionale nærings-ansvarlege og etablerarettleiarar, koordinert av Hardangerrådet iks.

I 2017 har Team Hardanger hatt tett fokus på tiltak for næringsetablering og leiarane av begge næringshagane i regionen, Næringshagen i Odda og Næringshagen i Hardanger har vorte faste medlemmer av Team Hardanger.

Team Hardanger gjennomførte i november 2017 ein vellukka studietur for Hotell og restaurant-bransjen frå heile Hardangerregionen. Både administrativ leiing og kjøkkensjefar var invitert saman til å dela på studieturen. Tema for turen var lokalmat og budsjett. Like viktig er nettverksbygginga. Det vart ein svært vellukka studietur til Gloppen Hotell med besøk til m.a. Villa Åmot. Takk til Kjersti Bjørke og Natalia Golis for godt program.

Aktivitet og prosjekt i 2017

www.hardanger.com

Hardanger sin nettstad er www.hardanger.com. Her har me samla regionen Hardanger. Dette er ei felles nettside, der det er lett å bevega seg vidare inn til alle kommunar, reiseliv og anna næringsliv, kunst og kultur. Hardangerrådet si heimeside er no på denne adressa.

Hardanger
Ungdomsråd
... med øye for framtid!

Hardanger Ungdomsråd (HU) har hatt 5 rádsmøter i 2017. Leiari våren 2017 var Vilde Lægreid frå Ullensvang ungdomsråd, med nestleiar Marte Kristoffersen frå Granvin ungdomsråd. Leiari hausten 2017 er Tiril Eiken frå Jondal ungdomsråd, og nestleiar er Bjørk Thorbjørnsen frå Ulvik ungdomsråd. Hardanger UngdomsTING i Ålvik vart svært vellukka og samla mange ungdommar frå heile Hardanger til debattkurs.

Viktige saker i 2017 har vore:

- Kamp for å behalda ambulansane i Hardanger, for å vera trygg på ei akseptabel responstid.
- Det må vera kort veg for alle ungdommar i Hardanger til eit helsestørt tilbod.
- HU sendte uttale med krav om at det ikkje vart gjort endring i vilkår for bortebuarstønad. Odda kommune var vertskap for ei vellukka Aktivitetshelg i september.

Hardanger Kulturråd

Dette er eit samarbeids – og rådgjevande organ oppretta av dei sju Hardangerkommunane. Rådet arbeider med kultursaker og tildeler regionale kulturmiddler. Det skal leggjast vekt på at kulturtiltaka fremjar samhald, samhandling, næringsutvikling og styrker Hardangerkjensla. Rådet er eit rådgjevande organ i kultursaker i høve Hardangerrådet som også har sekretariatet.

Hardanger kulturråd sine medlemmer er kultursvarlege i dei sju Hardangerkommunane. Leiarioppgåva går på omgang. Frå 2016 er kultursjefen i Eidfjord leiari i Hardanger kulturråd.

Aktivitet og prosjekt i 2017

Etablerartenesta i Hardanger

Tone Søgaard i Handalag Opplæring, Kvam har ansvaret for Etablerarskulen i Hardanger på vegne av Hardangerrådet. Målsetjinga er å nytta felles kompetanse til å gje god rettleiing til dei framtidige etablerarane i Hardanger. Etablerarskulen gjev årleg tilbod om modulbasert opplæring for gründerar og andre som treng slik opplæring. Kontakt eigen kommune eller www.handalag.no eller sjå www.kom-an.no.

Regionalt Etablerarfond Hardanger

Hordaland fylkeskommune har laga ei ny tilskotsordning i 2015 og i 2017 vart Hardangerrådet tildelt kr 584.000 til Etablerarfond for Hardanger. Det regionale etablerarfondet skal nyttast som eit målretta tilskot på inntil 50.000 kroner til nyetablerte verksemder. Tilskota skal vera i tråd med nasjonale retningslinjer og føringane som er lagt i den regionale næringsplanen, og målsetjinga er å få til ei offensiv satsing på nye gründerverksemder.

Hardangerkonferansen 2017

Hardangerkonferansane starta med Streif i Hardanger som Hordaland fylkeskommune sin 100-årsmerkinga for 1905. Frå og med 2006 har det vore årlege Hardangerkonferansar som har teke opp aktuelle framtidsretta tema for Regionen Hardanger. Konferansane samlar årleg 100-120 deltagarar og turnerer rundt i regionen. Konferansane er eit nyttig informasjonsforum og nettverksstad for politikarar, næringsliv og sjølvsagt andre interesserte.

Hardangerkonferansen 2017 vart arrangert i Norheimsund 15.-16.november. Årets konferanse hadde som hovudtema «Attraktive Hardanger – Bulyst og bukvalitetar» Også i år hadde Reisemål Hardanger Fjord lagt sin haustkonferanse til Hardangerkonferansen med hovudtema «Utviking av heilårsturisme».

Hardangerkonferansen 2018 skal arrangerast i Ulvik den 14. og 15. november 2018.

Hardangerkonferansen er eit samarbeid mellom Hordaland fylkeskommune, Sparebanken Vest, BKK, Reisemål Hardanger Fjord, Hordaland Bondelag og Vertsherad/-kommune og Hardangerrådet iks.

Aktivitet og prosjekt i 2017

Merkevare Hardanger

foto: Eli Lund, Hardanger folkeblad

Prosjektet vart presentert våren 2005 på 1905-makeringa "Streif". Ein paraplyprofil med målsetjing å styrkja regionen sitt omdøme og slik verta Hardanger si eige sterke merkevare.

Merkevareprofilen skal ikkje erstatta noverande merkenamn og logoar, men forsterka interessa for eit produkt ved tilknyting til namnet Hardanger. Merket er difor diskré utforma, men tydeleg. Tilsvarande merking er t.d. Godt Norsk.

Helge Møller er engasjert som Merkevareambassadør i Hardanger Merkevare Hardanger har no over 140 lisenshavarar og er stadig under utbreiing. Hardagerrådet har som mål å gjera Hardangerlogoen synleg langt utover Hardanger. Ta kontakt på post@hardangerraadet.no

Internasjonale Hardanger

Aktivitet og prosjekt i 2017

Hardanger-Berlin Husvære.

Artist-in -residence-ordninga Hardanger – Berlin er vidareført som eit spleiseland mellom Hardanger Kunstlag, Hardanger Guesthouse, Kunstarhuset Messen, HardingPuls, Lærdal Næringsutvikling og dei 7 Hardangerkommunane Ordninga vart oppretta i 2009 og den vart avslutta som ordning i regi av Hardangerrådet 31.12.2016.

Japan Hardanger-Club

Med bakgrunn i eit reiselivssamarbeid har det utvikla seg ei kulturutveksling med fokus på Hardingfelespel og Hardangersau mellom Hardanger og Japan. Hardangerrådet er deltakar i ein Japan Hardanger Club med føremål å få til vidare utvikling til felles nytte. Hardingfeleinstituttet i Tokyo er grunnlagt av Rio Yamase og har 30 elevar. RHF, Fylkeskommunen, Hardanger og Voss Museum (HVM) og Hardangerrådet iks er vertskap for Japanske hardingfelestudentar som kjem til Hardanger for å læra meir felespel og forstå kulturen vår. Hardangersau er også svært populært og utbreidd i Japan. Reiselivsnæringa og HVM organiserer i eigne studieopphald for japanske broderarar.

Lokalmatsatsing

Lokamat har Hardangerrådet sett fokus på sidan 2003 og jamn jobbing gjev resultat. I 2011 gjennomførte Hardangerrådet ved Team Hardanger prosjektet «Hardanger i Greve in Chianti». Der var småskalaprodusentar med for å servera Hardangerprodukt i Italia. I 2012 vart det teke initiativ til å utvikla SlowFood-regionen Hardanger med Cittaslow – filosofien. Forprosjektet Hardanger SlowFjord i 2013 sette fokus på kunnskap om og bruken av eit stort mangfold av smak frå fjord og land, eit mangfold som er unikt i verdssamanhang innan eit så avgrensa geografisk område. Ulvik herad er no «Cittaslow-kommune» med formål å fremja sine naturgjevne føremoner for det gode liv på bygda. Og i 2017 vart Hardangersmak stifta! Eit samvirke eigm av produsentar frå heile fjorden som har mål gjennom samarbeid å styrkja – gjera meir synleg og auka slaget for produsenten. For kunden vert produkta synlegare, meir tilgjengeleg og attraktive. Dette er starten på framtida for lokal og ureist mat og drikke i Hardangerregionen.

Hardangersmak fekk presentera seg på Hardangerkonferansen 2017 med eigen lokalmarknad og sidersmaking før middagen til stor jubel frå deltakarane. Det vart eit fantastisk møte med Hardangersmak!

Aktivitet og prosjekt i 2017

Næringshagar i Hardanger

Hardangerrådet har gjennom fleire år støtta arbeidet for Regional Næringshage i Hardanger. Næringshagar har miljø for nettverksbygging, kompetanseheving og samarbeid mellom verksemder i same bransje og på tvers av bransjar. Målet er auka regional verdiskaping gjennom vidareutvikling og vekst i nye og eksisterande verksemder. I ein næringshage får små verksemder tilgang til relevant kompetanse og nettverk, i tillegg til eit fagleg og sosialt fellesskap. Næringshagen skal også vera møteplass for verkemiddelapparat, samarbeidspartnarar og erfaringsutveksling med andre næringshagar i Noreg. Næringshagemiljøet skal bidra til å styrkja utviklingskompetansen i dei enkelte kommunane og på tvers av kommunegrensene.

I Hardanger har vi to næringshagar, Næringshagen i Odda og Næringshagen i Hardanger. Næringshagen i Odda er 15 år og har ei lang og varierande prosjektporlefølgje, samt at ein koordinerer viktige funksjonar som SMB Hardanger, Stiftinga Høgskuleutdanning i Hardanger, Ungt Entreprenørskap Hardanger, Etablerarettleing for Odda og Ullensvang og Trainee Indre Hordaland. I tillegg jobbar ein med vekstprogram i samarbeid med verkemiddelapparat, både innan industri og reiseliv. Metodar for forretningsutvikling, og fokus på å skapa miljø for gründerar noko av det ein har teke ekstra tak i frå 2017 og framover.

Næringshagen i Hardanger vart etter eit år prøvetid godkjent og teken opp i Siva sitt næringshageprogram juni 2016. Det å vere ein del av næringshageprogrammet gjev årlege utviklingsressursar på kr. 1.200.000 per år. Støtta frå Siva går indirekte til vekstbedrifter, såkalla målbedrifter, som vert tekne opp etter visse krav i næringshagen. Dei får avtalt rabaterte tenester som skal hjelpe dei til å veksa og utvikle seg. Ei målbedrift må ha potensial og vilje til vekst og utvikling for at næringshagen skal kunne hjelpe dei. Næringshagen i Hardanger har i dag 20 målbedrifter og 10 andre medlemsbedrifter. Næringshagen legg stor vinn på kompetanseheving for bedriftene og prøver saman med resten av utviklingsnettverket og legge rette for gode møteplassar.

Besök oss her: www.nhodda.no og www.nih.no og følg oss på [facebook](#) J

UNG ENTRE PRENØR SKAP i Hardanger

Hardanger si framtid er avhengig av nyskaping, både nye arbeidsplassar og utvikling av eksisterande verksemder. Kreativitet og entreprenørskapskultur hjå den oppveksande generasjon, samt eit ynskje om å busetja seg i regionen etter endt utdanning, er sentralt for å utvikla Hardanger i framtida.

Ungt Entreprenørskap arbeider saman med Hardangerkommunane for å styrkja lokal identitet og fremja evne og vilje til nytenkjing og verdiskaping, med skulen som arena. Sentralt i arbeidet er å knyta kontakt mellom skulane og det lokale nærings- og arbeidslivet.

Ungt Entreprenørskap i Hardanger er eit prosjekt drifta av Næringshagen i Odda, ved prosjektleiar Signe Sandvik/Ida Maage Elstad. Prosjektet starta opp i 2010 og kan visa til gode resultat. Fleire skular har utmerka seg på regionale og nasjonale nivå i ulike konkurransar.

Ein har no fått stønad til å utvikla prosjektet vidare, og målet er at alle skular i Hardanger skal ha entreprenørskap som ein del av utdanningstilbodet. Fleire ungdomsskular kjem med og frå 2017 vil ein også ha eit opplegg for 5-7. trinn på sommaren når Forskarfabrikken kjem og har eit nasjonalt opplegg for å fremma realfag.

Aktivitet og prosjekt i 2017

Stiftinga Høgskuleutdanning i Hardanger vart etablert i 1993 av Odda kommune og AS Tyssefaldene. I 2012 vart stiftingskapitalen utvida, med fleire partar. Studiesenteret i Hardanger har i dag 3 studiestader: Odda, Kvam og Eidfjord med moderne fjernundervisningsutstyr. Studiesenteret samarbeider med høgskular i heile landet og er tilknytta det nasjonale Studiesenteret.no og nyttar tilboda derfrå. Hausten 2015 var det 87 elevar ved studiestadene i Hardanger. Dei kjem både frå Hardanger og utanfrå. Målet for utviklingsarbeidet til SHiH i 2017 er å dekka kompetansebehov i privat og offentleg sektor, med særskilt fokus på reiselivsbransjen gjennom eit eige prosjekt, «Kompetansepakke i reiselivet», som er støtta av Regionalt Næringsfond Hardanger og fem av Hardangerkommunane.

www.nhodda.no og www.studiesenteret.no

Trainee Indre Hordaland (TIH) vart stifta som ein non-profit medlemsorganisasjon 14.01.15 med eit styre bestående av representantar frå fem av medlemsbedriftene. Gjennom regionale traineeprogramm samarbeider private bedrifter og offentlege instansar på tvers av administrative grenser for å stilla sterke i kampen om å rekruttera høgt utdanna, attraktive kandidatar. TIH tar sikte på ordinær drift som sjølvgåande organisasjon frå og med 2019. Trainee Indre Hordaland ønskjer å legga eit grunnlag for at ungdom vert værende i heimdistriktet eller vel å koma tilbake etter endt utdanning. TIH har i dag 9 medlemsbedrifter frå Hardanger pluss Kvinnherad og Sauda, og i 2016 fekk ein inn heile 45 søknader frå kvalifiserte, unge menneske frå inn- og utland. Ordninga er administrert av Næringshagen i Odda. www.traineeih.no

Dette er eit samarbeidsorgan innan barnehage- og skufeltet. Det er Ullensvang herad som no har leiarvervet i Hardanger/Voss kompetanseregion. Kompetanseregionen samarbeider mellom anna om: lokalt gitt eksamen, kompetanseheving i barnehage og skule, ekstern vurdering av barnehagar og skular, vaksenopplæring, realkompetansevurdering og kurs for instruktørar som godkjenner tilsette med symjeopplæring og leik i vatn.

I 2017 har fellessystem for realkompetansevurdering blitt ferdigstilt, i samarbeid med Høgskulen på Vestlandet vart det hausten 2017 starta opp regionalt vidareutdanningstilbod i Engelsk 1, 1.-7. trinn og arbeid med vidareutvikling av modellen for ekstern vurdering er sett i gang.

Kurs/kompetansehevingssamlingar som har vore gjennomført er: Seminar for nyutdanna lærarar i barnehage og skule og rettleiarar, §19 i barnehagelova - spesialpedagogisk hjelp og tilrettelegging for barn med nedsett funksjonsevne og LUIB/LUIS- samling med temaet «Læringsmiljø i barnehage og skule».

Samarbeidet med Statped Vest held fram i 2018.

Aktivitet og prosjekt i 2017

HARDANGER OG VOSS
MUSEUM

Hardingfela – kunnskaps- og formidlingssenter i Hardanger.

Hardanger og Voss Museum (HVM) har fått utfordring frå Hardangerrådet å jobba for eit eige internasjonalt Hardingfelesenter i Hardanger. Dette vil museet gjera i samarbeid med Ole Bull Akademiet på Voss. Samarbeidsavtale er underteikna og dei to organisasjonane jobbar no med å få tilført ressursar til satsinga. Rannveig Djønne er no tilsett som prosjektleiar. Prosjektmedarbeidar på tema folkedans er og tilsett. Heller enn å etablera eit fysisk senter handlar det om å styrka hardingfeletradisjonane på ei rekke områder, som t.d. opplæring, formidling, felebygging og ikkje digital formidling gjennom hardingfela.no. Pilotprosjektet Master Class Hardanger vart svært vellukka. I 2015 vart det etablert også ein internasjonal versjon, Master Class Hardanger – International, som er ope for søkjrarar frå heile verda. www.hardangerogvoossmuseum.no

Nasjonal Turistveg Hardanger og Nasjonal Turistveg Hardangervidda.

Regionen Hardanger har vore med å utvikla Nasjonale Turistvegar sidan pilotperioden på 1990-talet og mange turistvegpunkt er etablerte i Hardanger. Hardangerrådet er aktiv koordinator i arbeidet. Hardanger har 2 av 18 Nasjonale Turistveg-strekningar slik:

- Hardanger: Rv 13 Låtefoss-Tyssedal – Kinsarvik – Fv 550 Utne -Jondal – Fv49 Tørvikbygd - Norheimsund – Fv 7 Steinsdalsfossen/Norheimsund - Granvin.
- Hardangervidda Rv 7 Eidfjord- Haugastøl

Steinsdalsfossen, Vøringsfossen og Låtefossen er turistvegpunkt med investering på tilsaman 250 millionar kroner. Utfordringa er regional og det er lokal medfinansiering av ca 80 mill. kr frå Fylkeskommunen, Hardangerrådet iks og «fossekommunane/herada». Perioden 2012 – 2022 er planen for å fullføra arbeidet i Hardanger. Anlegget ved Steinsdalsfossen vart opna våren 2014. I 2015 vart arbeidet ved Vøringsfossen starta opp. Første del av prosjektet ved Vøringsfossen vart ferdigstilt i 2017. I 2016 vart anlegget ved Skjervefossen opna. Satsinga ved Låtefoss avventar val av ny Rv 13 gjennom Oddadalen. Også Rv 13 Skjervefossen og Fv 572 Granvin-Espeland-Ulvik har Hardangerrådet iks spela inn som ein del av Turistveg Hardanger, men dei er enno ikkje med. www.nasjonaleturistveger.no

Hardanger Miljøfyrtårnordning.

Miljøfyrtårnordninga i Noreg legg til rette for at verksemder i landet skal få fokus på miljøvennleg drift og organisering. Hardangerrådet iks har ansvaret for å koordinera arbeidet i regionen og har utdanna 2 sertifisørar og kontakt med ein konsulent. Dette har både økonomiske og praktiske føremoner. Reiselivsnæringa er allereie godt i gang. Alle kommunane/herad i Hardanger er medlem i stiftinga Miljøfyrtårn og har eigne kommune-kontaktar. Kontakt Hardangerrådet iks for spørsmål. Kommunane i Hardanger planlegg no å sertifisera kommune/herads/råd-husa sine. www.miljofyrtarn.no

Kinsarvik 30.01.2018

www.hardanger.com

Trude L. Rinaldo
Konsulent

Jostein Eitrheim
Dagleg leiar

